



NÄYTESIVUT



Jerker Polso – Anssi Roiha – Tanja Vehkakoski (toim.)

Ryhmäkohtainen tuki

Toimivat käytänteet

Tässä pdf-tiedostossa on mukana kirjasta seuraavat näytteet:

- Sisällys
- Esipuhe
- Näytesivut

Tutustu kirjaan
verkkokaupassamme



SANTALAHTI

Sisällys

Esipuhe.....	7
<i>Jerker Polso, Anssi Roiha ja Tanja Vehkakoski</i>	

Osa 1

Koulu- ja luokkayhteisö oppimista ja koulunkäyntiä tukeviksi

1 Tuen järjestämisen kehitysvaiheet – yksilön tukemisesta ryhmän tukemiseen.....	18
<i>Jonna Pulkkinen, Raisa Carpelan ja Markku Jabnukainen</i>	
2 Koulun toimintakulttuurin merkitys ja johtaminen.....	39
<i>Tiina Luomanen, Jerker Polso ja Jukka Vetoniemi</i>	

Osa 2

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

3 Eriyttäminen ja joustavat opetusjärjestelyt.....	64
<i>Anssi Roiha ja Jerker Polso</i>	
4 Myönteinen käyttäytymisen tuki.....	92
<i>Vesa Närhi ja Hannu Savolainen</i>	
5 Kielitietoinen opetus.....	112
<i>Eija Aalto, Sanna Mustonen, Jukka Lehtoranta, Anna Veijola, Jenni Hattukangas ja Maija Rätty</i>	
6 Yhteisöllinen hyvinvointityö ja monialainen työskentely.....	149
<i>Miia Sainio, Taina Laitinen, Toni Hartikainen ja Suvi Eskelinen</i>	
7 Koulunkäynninohjaaja opettajan työparina.....	183
<i>Riikka Sirkko ja Anu Kujala</i>	

Osa 3

Ryhmäkohtaiset tukimuodot osana oppimisen ja koulunkäynnin tukea

8	Yleinen tukiopetus.....	204
	<i>Minna Kyttälä ja Tiina Annevirta</i>	
9	Opetuskielen tukiopetus.....	224
	<i>Anna Veijola, Eija Aalto, Sanna Mustonen, Jukka Lehtoranta, Maija Räty ja Jenni Hattukangas</i>	
10	Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä: Yhteisopettajuus ja samanaikaisopetus.....	249
	<i>Olli-Pekka Malinen, Juha Kontinen ja Anna Rytivaara</i>	
11	Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä: Pedagoginen konsultaatio.....	267
	<i>Anja Rantala ja Tanja Vehkakoski</i>	
12	Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyden arviointi.....	291
	<i>Anne-Mari Kinnunen ja Tanja Vehkakoski</i>	
	Kirjoittajat.....	320

Esipuhe

Jerker Polso, Anssi Roiha ja Tanja Vehkakoski

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestäminen koulun arjessa on varmasti pohdituttanut opettajia siitä asti, kun opetusta kouluissa on ylipäätään järjestetty. Suhautuminen tukeen ja sen käytännön järjestämiseen ja resursointiin on vaihdellut vuosien ja vuosikymmenten aikana suuresti usein heijastellen vallitsevia koulutuspoliittisia ihanteita ja yhteiskunnallista todellisuutta.

Suomalaisessa koulussa oppilaiden moninaisuus on vuosien saatossa lisääntynyt, ja erilaisia tuen tarpeita tunnistetaan entistä paremmin. Perusopetuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve onkin kasvanut 2000-luvun aikana tasaisesti samalla, kun opettajat ovat kokeneet, ettei tukea pystytä antamaan riittävästi (Kamppi ym., 2024). Tästä esimerkkinä voidaan pitää erityistä ja etenkin tehostettua tukea saavien oppilaiden jatkuvasti kasvanutta määrää. Vuonna 2024 vanhan muotoista tehostettua tukea sai 16 prosenttia ja erityistä tukea 10 prosenttia peruskoulun oppilaista eli yhteensä yli neljännes oppilaista (Tilastokeskus, 2024). Alueelliset erot ovat myös lisääntyneet yhtä aikaa tunnistetun oppimisen tuen tarpeen kanssa.

Aiemmin käytössä olleen oppimisen ja koulunkäynnin kolmiportaisen tukijärjestelmän haasteiksi koettiin muun muassa lukuisat erilaiset asiakirjat ja niihin liittyvät opettajien kirjaamisvelvoitteet sekä valtakunnallisesti vuosien saatossa erilaisiksi muotoutuneet käytänteet tuen päätösten perusteissa ja toteutuksessa. Kolmiportainen tuki ei myöskään suoraan kertonut tai kuvannut esimerkiksi huoltajalle sitä, minkälaista tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin oppilas saa ja tarvitsee.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen periaatteet

Edellä mainitut oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelmän puutteet ja kehittämistarpeet johtivat osaltaan siihen, että esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen lainsäädännön uudistus saatettiin voimaan 1.8.2025. Samalla Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita päivitettiin vastaamaan uudistettua perusopetuslakia. Lakiuudistuksen taustalla oli muun muassa tarve vastata oppilaiden lisääntyneeseen tuen tarpeeseen sekä selkeyttää käytänteitä tuen antamiselle. Taulukkoon 1 on kerätty keskeisiä eroja ja muutoksia oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä siirryttäessä kolmiportaisesta tuesta nykyiseen oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelmään.

Taulukko 1. Keskeiset muutokset tuen järjestelyissä siirryttäessä kolmiportaisesta tuesta nykyiseen oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelmään

	VANHA OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUEN JÄRJESTELMÄ	NYKYINEN OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUEN JÄRJESTELMÄ
Tuen muoto ja periaatteet	Kolmiportainen malli, jossa oppimisen ja koulunkäynnin tuki jakautui erillisiin tasoihin: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Tuen porras ei suoraan kuvannut, minkälaiset järjestelyt oppilasta auttavat.	Ei erillisiä tuen tasoja. Tuki tarjotaan joustavasti oppilaan tarpeen mukaan ryhmäkohtaisina tukimuotoina ja oppilaskohtaisina tukitoimina. Tuki pedagogisena ratkaisuna pyrkii kuvaamaan myös sen järjestämistapaa.
	Jokaisen oppilaan yksilölliset opetusjärjestelyt korostuvat. Tuki on yksilökohtainen ja eriytetty kaikilla tasoilla.	Inklusiivisen toimintakulttuurin periaate vahvistuu, ja tuki järjestetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisena oppilaan omassa opetusryhmässä. Lisäksi oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt luovat pohjan tuelle.

Esipuhe

	Siirto tuen portaalta toiseen määriteltiin yksilöllisesti, mikä ajan kuluessa johti osin alueelliseen eriarvoisuuteen.	Pyrkimys alueellisesti tasavertaisuuteen ja yhtenäisempään tukijärjestelmään. Oppilaiden opetus määritellään ja järjestetään tarvittavan tuen muodon perusteella.
	Tuen tarpeiden oppilaiden määrää opetusryhmässä ei rajoitettu.	Samassa opetusryhmässä yhdellä opettajalla voi olla korkeintaan viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta.
Käsitteiden muutoksia	Vanhoja käsitteitä: Erityisopetus Yksilöllistetty oppimäärä Painoalueittainen opiskelu Pidennetty oppivelvollisuus	Uusia käsitteitä: Erityisopettajan (antama) opetus Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen Varhennettu oppivelvollisuus
Kirjaaminen ja dokumentointi	Paljon yksilökohtaisia asiakirjoja, joiden katsottiin vievän aikaa opetuselta ja olevan osin keskenään päällekkäisiä: Yleisen tuen oppimissuunnitelma Pedagoginen arvio Tehostetun tuen oppimissuunnitelma Pedagoginen selvitys Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma	Vähemmän asiakirjoja, enemmän pedagogista vastuuta: Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamista koskeva suunnitelma, joka toimii myös oppilaskohtaisen tuen päätöksen pohjana
Hallinnolliset tuen päätökset	Erityisen tuen päätös (PoL 17. §), jonka valmistelussa velvoitettiin tekemään moniammatillista yhteistyötä	Tukea koskeva päätös (PoL 20. f §), jonka valmistelussa tehdään tarvittaessa moniammatillista yhteistyötä
Voimaantulo	Astui voimaan 1.1.2011, voimassa 31.7.2025 asti. Siirtymäaika 1.8./31.8.2026 saakka.	Uusi laki astui voimaan 1.8.2025.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen keskeisiä piirteitä ovat toimintakulttuurin merkitys, tuen tarpeen varhainen tunnistaminen, opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten toimijoiden kanssa sekä tukitoiminen vaikuttavuuden arviointi (Opetushallitus, 2014/2025). Oppimisen ja koulunkäynnin tuessa painottuu lisäksi vahva inklusiivisen kasvatuksen periaate, sillä tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Esimerkiksi ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin kuuluvan yleisen sekä opetuskielen tukiopetuksen antaminen on määritelty ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa olevan luokan- tai aineenopettajan tehtäväksi (Opetushallitus, 2014/2025). Suomella on myös kansainvälisiin sopimuksiin ja perusoikeuksien kunnioittamiseen pohjautuva juridinen velvoite edistää inklusiota (Poikola ym., 2022).

Koulu-uudistukset, kuten oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus, johdetaan yleensä ylhäältä alaspäin (White & Levin, 2016). Osin tästä syystä opettajat ottavat uudistuksen vastaan eri tavoin ja eritahtisesti. Esimerkiksi Ketosen ja Niemisen (2025) tutkimuksessa opettajien suhtautuminen koulu-uudistukseen vaihteli innokkaasta ja myönteisestä suhtautumisesta varaukselliseen tai kapinalliseen suhtautumiseen. Opettajat saattoivat kyllä noudattaa uudistuksen periaatteita käytännössä, vaikka he eivät kokeneetkaan niitä täysin toimiviksi (Ketonen & Nieminen, 2025). Koska opettajat ovat kuitenkin avaintoimijoita uudistusten toteuttamisessa ja muutosten aikaansaamisessa, on tärkeää, että muutos ilmenee jollakin tavalla jokaisen luokan arjessa ja heijastuu siten myös koko koulun toimintakulttuuriin ja toisin päin (White & Levin, 2016). Oppimisen ja koulunkäynnin tuen muutos kuuluukin olennaisesti jokaiselle kouluyhteisön jäsenelle. Myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet velvoittaa jokaista opettajaa ja muita koulun henkilöstöön kuuluvia ”johtamaan omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti” (Opetushallitus, 2014/2025, luku 7).

Kirjan rakenne

Tässä kirjassa pyrimme tekemään oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen kahta peruspilaria – oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä ja ryhmäkohtaisia tukimuotoja – jokaiselle opettajalle tutuiksi. Kirja jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa taustoitetaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen muutosta historian valossa ja keskitytään tuessa korostettaviin johtamiseen ja koulun toimintakulttuuriin. Toinen osa käsittelee oppimisen ja koulunkäynnin tuen pohjana olevia oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Kolmas osa keskittyy perusopetuslain määrittelemiin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin.

Osa 1 Koulu- ja luokkayhteisö oppimista ja koulunkäyntiä tukeviksi

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelmät eivät ole syntyneet tyhjiössä, vaan tuen järjestämisen historiassa voidaan nähdä risteyksiä, jotka ovat johtaneet ajattelemaan tuen järjestämisestä eri tavoin kuin aiemmin. Tuen järjestämisen tavat liittyvät aina tiettyssä ajassa ja kulttuurissa vallitseviin oppimisen ja opettamisen ihanteisiin ja tuelle asetettuihin odotuksiin. Kirjan luvussa 1 keskitytään oppimisen ja koulunkäynnin tuen taustaan ja historiaan erityisesti ryhmäkohtaisen tuen näkökulmasta. Luvussa käydään myös läpi, miten tuen järjestelyt ovat koulumaailmassa vuosien saatossa muuttuneet.

Suunnitelmallisen johtajuuden roolia tuen uudistuksessa ei voi korostaa liikaa, sillä opetuksen järjestäjien ja rehtorien vastuulla on huolehtia siitä, että paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa on asetettu raamit erilaisen tukimuotojen ja -toimien toteuttamiselle ja niiden edellyttämille rakenteellisille ratkaisuille, resursseille ja muille järjestelyille (Opetushallitus, 2014/2025). Luku 2 avaa toimintakulttuurin ja johtamisen merkitystä oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelyissä.

Osa 2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen keskeisenä osana ovat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, jotka läpäisevät kaiken perusopetuksen toiminnan. Myös perusopetuslaki (628/1998) velvoittaa opetuksen järjestäjiä niiden toteuttamiseen. Niiden tulee olla kiinteä osa koulun toimintakulttuuria, ja ne ovat perustana ryhmäkohtaisille tukimuodoille ja oppilaskohtaisille tukitoimille. Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tavoitellaan oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksien ennaltaehkäisyä (Opetushallitus, 2014/2025). Käytännössä oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat eriyttävää pedagogiikkaa ja inklusiivisia toimia, joiden tulisi olla osa laadukasta jokapäiväistä opetusta ja opetusjärjestelyjä.

Tämän kirjan osassa 2 käsitellään keskeisimpiä oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Alussa keskitytään eriyttämiseen ja joustaviin opetusjärjestelyihin (luku 3) sekä myönteisen käyttäytymisen tukemiseen (luku 4). Uudistetussa tues- sa vahvasti painottuvaan kielitietoiseen opetukseen syvennyttään luvussa 5. Oppi- misen edellytyksiä tukevissa opetusjärjestelyissä korostetaan myös yhteistyötä sekä koulunkäynninohjaajien että muun henkilöstön kanssa. Näihin teemoihin paneu- dutaan kirjan luvuissa 6 ja 7.

Luvuissa tuodaan esille toimivia käytänteitä oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä. Opetussuunnitelman perusteisiin on kirjattu: ”Opetuksen jär- jestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt resursoi- daan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa” (Opetushallitus, 2014/2025, luku 7.2). Kaikkien tämän osan lukujen taustalla on ajatus, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttä- vät paitsi tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista myös opettajien välistä yh- teistyötä suunnittelun ja toteutuksen muodossa.

Osa 3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot osana oppimisen ja koulunkäynnin tukea

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen tavoin myös ryhmäkohtaiset tukimuodot on tarkoitettu kaikille oppilaille. Ne ovat ensisijaisia tukimuotoja, joihin kaikilla oppilailla on oikeus. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan nimensä mukaisesti ryhmämuotoisesti joko koko opetusryhmälle tai pienemmille oppilasryhmille erilaisin joustavin ryhmittelyin (Opetushallitus, 2014/2025, luku 7.3). Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen rakenteelliset kehykset suunnitteluun lukuvuosittain, ja niiden toteuttamiseen varattu minimiresurssi yhtä koulun oppilasta kohden on määritelty laissa. Toteuttamisessa edellytetään opettajien välistä yhteistyötä (Laki perusopetuslain muutoksesta, 1090/2024, 20. b §).

Tämän kirjan osassa 3 esitellään kaikki perusopetuslaissa ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa mainitut ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä annetaan esimerkkejä siitä, mitä ne voisivat konkreettisesti sisältää. Ensin käydään läpi opettajan antamaa yleistä tukiopetusta (luku 8) sekä opetuskielen tukiopetusta (luku 9). Kahdessa seuraavassa luvussa käsitellään puolestaan erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä: luvussa 10 eritellään yhteisopettajuuden ja samanaikaisopetuksen eri mahdollisuuksia, kun taas luvussa 11 kuvataan erityisopettajan antamaa konsultaatiota. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen käsitteilyn lisäksi osan 3 lopussa pohditaan vielä ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyden arviointia ja tämän arvioinnin kirjaamista oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan (luku 12).

Toivomme, että tämä kirja tarjoaa ideoita ja oivalluksia uuden tukijärjestelmän mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen. Lopuksi haluamme vielä korostaa jokaisen koulun toimintakulttuurin merkitystä uudistuksessa, sillä se luo edellytykset oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiselle. Yhdymme siten seuraavaan sivistysvaliokunnan mietinnön lausumaan, joka koskee perusopetuslain muuttamista oppimisen ja koulunkäynnin tuen osalta:

”Ehdotettu uudistus edellyttää muutoksia koulujen toimintakulttuuriin, ja sen onnistumisessa suuri merkitys on sillä, miten hyvin uudistuksen tavoitteet ja käytännöt pystytään toteuttamaan koulujen arjessa.” (Valiokunnan mietintö SiVM 11/2024 vp)

Lähteet

- Kamppi, P., Rumpu, N., Huhtanen, M., Jokinen, M., Kartimo-Kröger, S., Roiha, A., Rämä, I. & Sjöström, M. (2024). *Eriyttäminen ja joustavat opetusjärjestelyt osana oppimisen ja koulunkäynnin tukea perusopetuksessa*. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.
- Ketonen, L. & Nieminen, J. H. (2025). Professional autonomy vs. assessment criteria: Teacher agency in the midst of assessment reform. *Journal of Curriculum Studies*, 1–18. <https://doi.org/10.1080/00220272.2025.2460476>
- Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024). <https://www.finlex.fi/en/legislation/collection/2024/1090>
- Opetushallitus. (2014/2025). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. ePerusteet. <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/9665874>
- Perusopetuslaki (628/1998). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>
- Poikola, M., Hakalehto, S. & Kärnä, E. (2022). Inklusion oikeudellinen ja kasvatustieteellinen perusta Suomessa. *Oikeus*, 51(2), 191–224.
- Tilastokeskus. (2024). Oppimisen tuki. <https://stat.fi/julkaisu/cm10hgh0077g507w0qt6y99b4>
- Valiokunnan mietintö SiVM 11/2024 vp – HE 114/2024 vp. https://www.parliament.fi/FI/vaski/Mietinto/Sivut/SiVM_11+2024.aspx
- White, D. G. & Levin, J. A. (2016). Navigating the turbulent waters of school reform guided by complexity theory. *Complicity: An International Journal of Complexity and Education*, 13(1), 43–80.

oppilaita heidän tarpeidensa mukaisesti ja vahvistaa sekä luoda myönteistä ja turvallista ilmapiiriä erilaisten tietojen ja taitojen omaksumiselle. Oppituntien yhteydessä tai niiden ulkopuolella toteutetuissa yksilö- tai ryhmäohjauksissa on mahdollisuus pysähtyä oppilaiden kanssa keskustelemaan heidän ajatuksistaan ja ehkä ei niin realistisista käsityksistään itsestään oppijana ja edelleen eri oppimistilanteiden hallitsijoina. Opettajan kiinnostuneisuus oppilaiden ajatuksista ja edelleen kannustava ja myönteinen palaute erilaisen työskentelyn aikana tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden kääntää oppilaiden oppimisen kannalta mahdollisesti kielteisiä käsityksiä ja motivationaalisia uskomuksia myönteisempään suuntaan. Samalla vahvistetaan oppilaan itseluottamusta ja pystyvyyden tunnetta oppimiseen.

Luokkatyöskentelyssä osa oppilaista tarvitsee selkeämpää tukea ja rohkaisua, jotta he uskaltavat ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja ryhtyä työskentelemään itsenäisesti. Yleisen tukiopetuksen yhteydessä on hyvä keskustella oppilaan tai oppilaiden kanssa siitä, mikä heitä erilaisten asioiden ja taitojen oppimisessa arveluttaa, haastaa tai jopa pelottaa. Tämä vahvistaa oppilaiden ymmärrystä myös oppimisesta ja siitä, minkälaisista asioista taito oppia oikeastaan rakentuu. Oppiminen on joskus vaativaa ja jossain toisessa tilanteessa helppoa ja sujuvaa, ja toisaalta oppimisen taitoa voi myös oppia ja harjoitella. Olennaista on, että oppilaille olisi koulussa aikaa pohtia tällaisia itseä askarruttavia ja oppimista mahdollisesti hankaloittavia käsityksiä yhdessä turvallisen aikuisen kanssa. Kyse voi olla oppilaiden hyvinkin henkilökohtaisista resursseista ja voimavaroista, jotka vaikuttavat oppimiseen ja koulunkäyntiin, ja niistä on tärkeää päästä keskustelemaan tutun aikuisen kanssa. Yleisen tukiopetuksen yksilö- ja toki myös ryhmäohjaukset tarjoavat tähän oivallisen mahdollisuuden. Tiedetään, että oppilaat saattavat olla hyvin eri tavalla innostuneita tai uupuneita koulussa ja että nämä kokemukset vaikuttavat edelleen oppimiseen ja edistymiseen koulussa sekä hyvinvointiin elämässä yleisestikin (mm. Aro & Nurmi, 2019; Salmela-Aro & Nurmi, 2017; Salonen ym., 1998; Upadaya ym., 2025). Oppimiseensa tukea tarvitsevien oppilaiden mahdollisuus pohtia ja keskustella erilaisista koulunkäyntiin liittyvistä ajatuksista ja kokemuksista yhdessä opettajan kanssa voi parhaimmillaan avata koulunkäyntinsä ja oppimisensa kanssa jumissa olevan oppilaan ymmärrystä siitä, mitkä ovat hänen oppimiselleen optimaalisia hetkiä, joita hänen kannattaa hyödyntää ja vaalia.

Niin kuin aiemmin tässä luvussa jo todettiin, oppimiseen liittyy vahvasti sosiaalinen ulottuvuus. Oppimiseen tarvittavaa tiedonkäsittelyä, oppimisen ja toiminnan ohjaamisen taitoa ja niihin liittyvää motivaatiota ja emotioita ei voida koskaan tarkastella sosiaalisesta kontekstista irrallisena. Luokassa tai oppilasryhmässä saa-

tu palaute ja oppilaan oman toiminnan vertaaminen toisten oppilaiden toimintaan vaikuttaa suoraan siihen, miten oppilas käsittää itsensä yksilönä ja suhteessa luokansa muihin oppilaisiin. Luokka tai oppilasryhmä, jonka ilmapiiri on henkisesti niin turvallinen, että oppilaat voivat olla siellä omana itsenään joskus myös osamattomia tai tehdä virheitä, on hyvä oppimisympäristö tukemaan myös oppilaiden arjen hyvinvointia. Kyse on oppilaiden psykologisten perustarpeiden eli autonomian, kyvykkyyden ja yhteenkuuluvuuden kokemuksen vahvistamisesta (Deci & Ryan, 2000). Yleisen tukiopetuksen keinoin, yksilö- tai ryhmäohjauksissa ja myös luokkatasolla on mahdollista ennaltaehkäistä erilaisia oppimiseen liittyviä vaikeuksia, kun vahvistetaan oppilaiden kokemusta ja taitoa olla aktiivinen ja osaava siinä, mitä tehdään. Kun oppimisessaan tukea tarvitseva oppilas saa kokemuksen, että hän hallitsee ja on kyvykäs opettelemaan erilaisia asioita ja taitoja yhdessä muiden oppilaiden kanssa, myös hänen tunteensa joukkoon kuulumisesta vahvistuu.

POHDITTAVAKSI

- ⊗ Kuinka tietoinen olet oppilaiden oppimiseen liittyvistä ajatuksista ja uskomuksista?
- ⊗ Millä tavalla voisit selvittää oppilaiden minäpystyvyyden kokemuksia?
- ⊗ Minkälaisin keinoin voisit vahvistaa oppilaiden kokemusta omasta osamisestaan ja itsestään oppijana?